

Pogled iz Njemačke

LIJEPO JE ISTAKNUTI TKO SI I ŠTO SI

Iskustvo iz male zemlje i organizacije poput Hrvatske neprocjenjivo je za veliku zemlju poput Njemačke. Ističe to Dalibor Marković, ing., stručnjak na poslovnom području Smart Infrastructure tvrtke Siemens AG u Njemačkoj. Možda najbolji odgovor na pitanje kako je to raditi u Njemačkoj zapravo je tipično 'njemački' - rad se uvijek isplati.

▼ Dalibor Marković, ing.
Siemens AG, Frankfurt na Majni, Njemačka



Možete li ukratko opisati Vaš posao, tj. čime se bavite, gdje radite (mjesto rada) i tko Vam je poslodavac?

Već sam 25 godina zaposlen u Siemensu, od čega zadnjih sedam godina u Njemačkoj. Mjesto rada mi je Frankfurt na Majni, a područje kojim se bavim je automatizacija u zgradarstvu. Tvrtka je generalno podijeljena na tri velika sektora, a ja pripadam onome koji se zove Smart Infrastructure, dok se manja podjedinica zove Buildings, što možemo prevesti kao Zgradarstvo. Unutar Buildingsa trenutno vodim Odjel promocije i savjetovanja. Naš tim sastoji se od desetak specijalista za pojedina rješenja, proizvode i specifične branše. Svojim znanjima i iskustvom pomažemo drugim odjelima, dajemo potporu projektantima i klijentima te na taj način direktno sudjelujemo u pozicioniranju naših rješenja na tržištu, pogotovo ako se radi o specifičnim zahtjevima i kompleksnim projektima. Primjerice, s užim krugom specijalista smo vrlo aktivni u dizajniranju rješenja za farmaceutske industriju i tzv. Life Science branšu ili za podatkovne centre. To su danas općenito zgrade ili objekti koji postavljaju najveće zahtjeve na kvalitetu zraka, radne uvjete u kritičnoj okolini, zahtjeve na pouzdanost funkcioniranja postrojenja i traže maksimalnu energetske učinkovitost.

Radi li se o multinacionalnom okruženju ili ste jedini ili jedan od rijetkih stranaca na Vašem poslu?

Samo naša poslovna jedinica zapošljava u Njemačkoj preko 6500 osoba, a glavna i isključiva zadaća nam je njemačko tržište pa je okruženje vrlo lokalno. Jezik komunikacije isključivo je njemački, uz neke iznimke kod projekata gdje se

Napomena

U ovom i narednim brojevima časopisa EGE pod temom 'Pogled iz svijeta' prikazujemo zanimljiva iskustva naših stručnjaka, znanstvenika i gospodarstvenika koji su svoj poslovni i životni put nastavili izvan Hrvatske.

kao akteri pojavljuju internacionalni investitori ili tvrtke. Svedjedno, okruženje je u samoj tvrtki i kod naših partnera vrlo internacionalno. Sjećam se jedne nedavne interne konferencije na kojoj je prikazano da unutar našeg odjela rade zaposlenici iz oko 45 zemalja svijeta, sa svih kontinenata. Oko 10 - 15% djelatnika su stranci. Jedan sam od rijetkih stranaca na rukovodećoj poziciji, ali ima nas. Nije to ništa neobično. Mogao bih dati cijeli popis samo Hrvata u Siemensu s kojima bi mogli obaviti ovakav isti intervju pa i s onima na rukovodećim pozicijama!

Što se tiče užeg okruženja, moje kolege na sadašnjim zadacima ili koje sam zapošljavao bili su isključivo Nijemci, a trenutno u odjelu imamo jednu kolegicu iz Ukrajine.

Kakav je Vaš odnos sa suradnicima i je li činjenica što niste 'domaći' prednost ili nedostatak? U kojem smislu i zašto?

Kada sam dobio poziv za premještanje u Frankfurt, slično pitanje postavio sam tadašnjem šefu. Kako će gledati moj tim i okolina na mene koji dolazim iz male Hrvatske, iz druge branše, ne pričam savršenim jezikom? Jasno mi je dao do znanja kako to nema nikakve veze. Pogotovo zato što je Frankfurt zbog svojih posebnosti izrazito internacionalna sredina i sasvim je normalno da netko dolazi iz druge države, ne govori savršenim njemačkim jezikom, ali posjeduje neke druge kvalitete koje su razlog dolaska. U Njemačkoj je zbog specifične prošlosti, a pogotovo u Siemensu kao izrazito internacionalnoj kompaniji, potpuna ravnopravnost svih ljudi bez obzira na spol, boju kože i nacionalnost izrazito važna. To smatramo ključem uspjeha i dio je naših nefinancijskih korporativnih ciljeva. Siguran sam da je tako i u našem uredu u Zagrebu i u Beču i na svim drugim lokacijama diljem svijeta.

Na početku nije bilo lako ni meni ni suradnicima. Ali, nakon određenog vremena bitno je samo znanje, stručnost, donošenje odluka i rezultati. Ključno je da se mi koji dolazimo 'sa strane' u potpunosti integriramo u njemačko društvo, radnu okolinu, pokažemo poštovanje. Nijemci to na isti način vraćaju nazad. Tako je danas ponekad i zabavno imati različitosti u odjelu ili organizaciji, a odnos sa suradnicima je u tom smislu još bolji. Ukratko, prepreku pretvorite u most suradnje. Ne morate se stidjeti svojeg podrijetla, čak štoviše lijepo je istaknuti tko si i što si.

Što Vas je dovelo do sadašnjeg posla i mjesta boravka, tj. možete li ukratko opisati svoj karijerni i životni put?

Nakon studija elektrotehnike u Osijeku i povratka u zavičaj, u potpuno srušeno selo Cerić



“ Lokacija ureda u kojem radim jedna je od reprezentativnijih u cijeloj Njemačkoj, a sama zgrada je smještena u novoj poslovnoj zoni, uz samu zračnu luku. “

pokraj Vinkovaca, kratko vrijeme sam radio u jednoj tvornici i kao profesor elektrotehničke grupe predmeta u srednjoj tehničkoj školi u Vinkovcima, gdje sam do Domovinskog rata bio učenik. Nakon toga se 2001. godine zapošljava u Siemensu i selim u Zagreb, što je tada bio prilično veliki iskorak. Radio sam u Odjelu prodaje i bio zadužen za sustave industrijske automatizacije, u čemu je Siemens apsolutni prvak. Kroz godine sam učio, radio, sudjelovao na brojnim projektima diljem Hrvatske i preko partnera u cijelom svijetu i tako napredovao,



Kako bi moji odgovori imali i pomalo edukativan, pa i šaljiv karakter, evo nekoliko napomena vezano za poslovanje u Njemačkoj. Razlika u odnosu na Hrvatsku se podrazumijeva.

- Nikada ne kasni na sastanak, uračunaj potrebne gužve ili nepredviđene okolnosti.
- Sastanak počinje i završava na vrijeme jer iza toga dolazi sljedeći.
- Isto pravilo vrijedi i ako je sastanak uživo i 'online'.
- Sastanci se ne dogovaraju u kafićima i restoranima.
- Sastanci traju uglavnom 60 min.
- Pokloni koji se daju poslovnim partnerima su rijetki i simbolični.
- Teško ćete nekoga dobiti bez najave ili dogovorenog termina.
- Veliki 'eventi' (velike prezentacije, sajmovi) dogovaraju se barem 3 - 6 mjeseci unaprijed.
- Morate imati govornika njemačkog jezika ili ga sami govoriti ako želite posao.
- Morate izvršno poznavati lokalne propise, često nisu isti kao i EU/ISO i sl.
- Nijemci su vrlo oprezni, a vi morate biti vrlo strpljivi.

više stručno nego hijerarhijski. Vjerojatno će se brojni čitatelji nasmijati i obradovati članku o jednoj poznatoj osobi. Oni, kao i mnogi drugi stručnjaci i klijenti zaslužni su za brojne uspješne projekte koje smo zajedno proveli, a tako i za moj razvoj. Zadnjih godina u Siemensu d.d. vodio sam prodaju u sektoru Industrije, a nakon što smo izgradili i proširili tim, nekako je došlo vrijeme za promjenu. Ona se sama od sebe spontano dogodila. Pošto smo svi mi u Siemensu velika obitelj, kroz godine steknete brojne kontakte u inozemstvu. Ta poznanstva su dovela do toga da 2018. godine dobijem poziv iz Njemačke i preuzmem Odjel prodaje u diviziji Smart Infrastructure u regiji Frankfurta. Do tada nisam nikada živio u Njemačkoj, a Frankfurt sam poznao samo kao veliko prometno središte. Odlučio sam prihvatiti taj izazov, što je djelovalo šokantno na sve - obitelj, prijatelje, radnu okolinu, partnere. Tako sam se 2019. godine s cijelom obitelji preselio u okolicu Frankfurta, blizu Darmstadta, gdje i danas živim i radim. Ubrzo nakon toga dobio sam nove zadatke, preuzeo još jedan odjel u Düsseldorfu. Tada sam sa svojim timom bio zadužen za suradnju s partnerima i distributerima na ogromnom području zapadnog dijela Njemačke koje obuhvaća otprilike 40% stanovništva države - dakle ogromno područje i ogroman potencijal. Pošto je Siemens tvrtka u stalnoj transformaciji, posljednje dvije godine imam novu zadaću - vodim spomenuti Odjel promocije. Posebno zadovoljstvo čine mi upravo ogromni projekti u brzorastućim branšama. Na taj način sami sebe i tvrtku guramo naprijed, svladavamo nove izazove, realiziramo nove projekte, stvaramo nove partnere.

Da se vratim na pitanje, što me dovelo do sadašnjeg posla? Odgovor je rad, rad, rad i isto toliko stalno učenje. Iskustvo brojnih projekata u Industriji pomažu mi danas u Zgradarstvu, brojne knjige i priručnici pročitani na engleskom i njemačkom pomažu mi u komunikaciji. Iskustvo iz male zemlje i organizacije poput Hrvatske, neprocjenjivo je za veliku zemlju poput Njemačke. Jednom prilikom je naš tadašnji predsjednik uprave (CEO) rekao: ukoliko neka osoba stalno i naporno radi i tako u kontinuitetu, nema šanse da netko to ne primijeti i tada ponudi nagradu ili promaknuće. Eto, to je mene dovelo do ovoga gdje sam sada. Potvrđujem 100% - rad se uvijek isplati.

Što biste općenito mogli reći o načinu poslovanja i rada u Njemačkoj? Možete li to usporediti s poslovanjem i radom u Hrvatskoj?

U našem tehničkom svijetu svima je jasno da projekt, postrojenje ili automatizacija u uvijek izgleda isto. Njemačka je posebna zbog toga što je tržište ogromno, daleko najveće u Europi, svi hrle ovamo i zbog te veličine je bilo nužno uspostaviti

sustav. A u tomu je ova zemlja Weltmeister (njem. svjetski prvak) bez premca. Brojni standardi, propisi i norme veliki su izazov za sve koji dolaze ovdje pa i za brojne hrvatske tvrtke koje redovito srećem na projektima. Naravno, pomažem koliko je moguće. Za domicilno njemačke tvrtke to znači da imaju dovoljno posla samo za lokalno djelovanje, npr. u krugu 50 - 100 km i da se mogu specijalizirati za pojedine djelatnosti u području graditeljstva, automatizacije u zgradarstvu i sl. Za velike projekte postoje velike grupe ili konzorciji koji su opet specijalizirani za takve kompleksne projekte diljem države.

Hrvatske ili općenito tvrtke iz cijele regije koje sam imao priliku vrlo dobro upoznati, slobodno mogu reći, raspolažu čak s većim znanjima, vrlo su stručne i prilagodljive, imaju veću širinu. I sada bih bio vrlo sretan kada bih imao nekoliko Siemensovih partnera iz Hrvatske ili Slovenije, s istim ustrojem i kapacitetima u Njemačkoj. Čuda bismo napravili i mogli bismo napasti brojne ozbiljnije projekte. Za primjer, u našoj organizaciji Smart Infrastructure - Buildings imamo oko 6600 zaposlenih, ostvarujemo promet preko 2 milijarde eura, a osim toga, imamo preko 300 certificiranih partnera. Unatoč tome, na tržištu nedostaje kapaciteta, stručne radne snage i znanja. Samo u farmaceutskoj branši dolaze nam deseci milijardi eura investicija, a što se tiče podatkovnih centara, potrebno ih je izgraditi još nekoliko tisuća. Uobičajeni modul podatkovnog centra u Njemačkoj ima instaliranu snagu (tzv. IT Load) oko 30 MW, a očekujemo projekte s kampusima od po nekoliko stotina MW instalirane IT snage. O tome bih vam mogao pričati satima jer sam u takvim projektima svakodnevno uključen. Zbog svega toga je poslovanje u Njemačkoj znatno organizacijski zahtjevnije. U tehničkom smislu je dakle isto!

Što biste pak mogli reći o samom životu u Njemačkoj. Koji su dobre, a koje možda loše strane? Je li se lako uklopiti ili je to možda čak i nemoguće?

Nešto sam već spomenuo u prijašnjim odgovorima. Važno je integrirati se, prihvatiti društvo i kulturu, naučiti njemački jezik. Znam da je povratak prilično istaknuta tema u Hrvatskoj i mi poznajemo neke obitelji koje su se odlučile vratiti. Naše iskustvo govori mi da odlaze, tj. vraćaju se oni koji se nisu uspjeli adaptirati, tj. ovladati jezikom. Moja supruga je pogotovo aktivna u pomaganju svima koji su u potrebi. Žao nam je zbog nužnosti povratka, a drago nam je što je i u Hrvatskoj situacija puno bolja pa se ljudi vraćaju doma. O životu ovdje može možda nabolje poslužiti opis naše obitelji, a važno je reći da imamo petero djece. Naravno, imali smo velike izazove: djeca

od vrtića do gimnazijalaca i nitko ne priča jezik. Milijun izazova... ubrzo nakon dolaska dogodila se pandemija pa je sve bilo dodatno teže. Ali, sve se uz nevjerojatan trud i učenje riješilo. Djeca su sva vrlo dobra u školama, neki se upisali ili spremaju za vrhunske studije, supruga je diplomirana inženjerka strojarstva i isto je tako zaposlena. Kad vidimo koliko se država ovdje trudi integrirati strance i pomoći im, siguran sam da se lakše uklopiti Hrvatu u Njemačkoj, nego Nijemcu u Hrvatskoj.

Život u Njemačkoj? Kao prvo, Nijemci nisu hladni kako ih svi opisuju, naišli smo na nevjerojatnu podršku i razumijevanje. Imamo brojne prijatelje među njima. A, pronašli smo i svoj mali dio Hrvatske ovdje. Imamo lokalnu zajednicu i prijatelje s kojima se družimo isto tako kao što to radimo i u domovini. Evo, za vikend za uže društvo spremamo sarmu...

Nedostatak je, mora se priznati, udaljenost od domovine, roditelja, obitelji, kumova i tamošnjih prijatelja. Velika prednost je što se svako malo veliki sportski događaji odvijaju u Njemačkoj ili u blizini pa vrhunske hrvatske sportaše imamo priliku gledati, možda i češće nego u domovini.

Koji su Vaši daljnji poslovni i životni planovi? Razmišljate li o povratku u Hrvatsku u nekom trenutku? Zašto?

Što zbog ratnih okolnosti, što zbog posla i studija - selio sam se već nekoliko puta. Zato mi iskustvo govori da nikada ne treba reći dosta - više ne idem nigdje. Valja razumjeti da smo svi mi na neki način činovnici svoje firme, a oni mogu uvijek dobiti poziv ili premještaj. Tržište rada je, isto tako, danas vrlo dinamično pa ni tu nikada ne znate što se može dogoditi. Ali, svoju budućnost zamišljam samo u Siemensu, a to može biti bilo gdje. Za sada se vidimo ovdje, sretni smo u južnom Hessenu, a gdje će nas budućnost odvesti, teško je reći. Roditelji vežu svoj život uz djecu pa i to ima neki utjecaj. Hrvatska je domovina i uvijek u srcu pa život tamo uvijek možemo zamisliti. ■

▼ Pogled na Frankfurt na Majni, poslovno središte Europe

